

Умови ефективного навчання

Активне і пасивне навчання

Індивідуальні особливості сприйняття і навчання

*В житті постійно треба вчитись,
Бо світ рухливий, змінний світ...
І щоб у ньому не згубитись,
То треба вчитись з юних літ
Й постійно, не перериватись,
Бо щось пропустиш — і кінець!
І з лінню треба вік змагатись,
Тоді ти будеш молодець.
Тим більш нового так багато,
Що годі й встигнути за ним...
Нові ж знання — це завжди свято,
Не можна бути тут слабким,
А треба намагатись вчитись,
Долати труднощі весь час!
Вперед іти, вперед дивитись,
І це закон для всіх для нас.*

Надія Красоткіна

Обміркуйте й обговоріть ситуацію

1. На уроці біології в Сергія запитали про клітини крові. Він сказав, що це — еритроцити, тромбоцити й лейкоцити. Але коли його попросили описати їхні функції, то він не зміг цього зробити. Як ви вважаєте, чому? Яка умова ефективного навчання в цьому разі не була дотримана?

2. Мати кілька разів нагадувала Марині, що треба підготуватися до уроків. Дочка відповідала: «Зараз», і продовжувала розмовляти з подругою по телефону. Мати була засмучена такою поведінкою дочки. На це Марина відповіла, що вона взагалі не хоче вчитися, а буде займатися тим, що їй подобається.

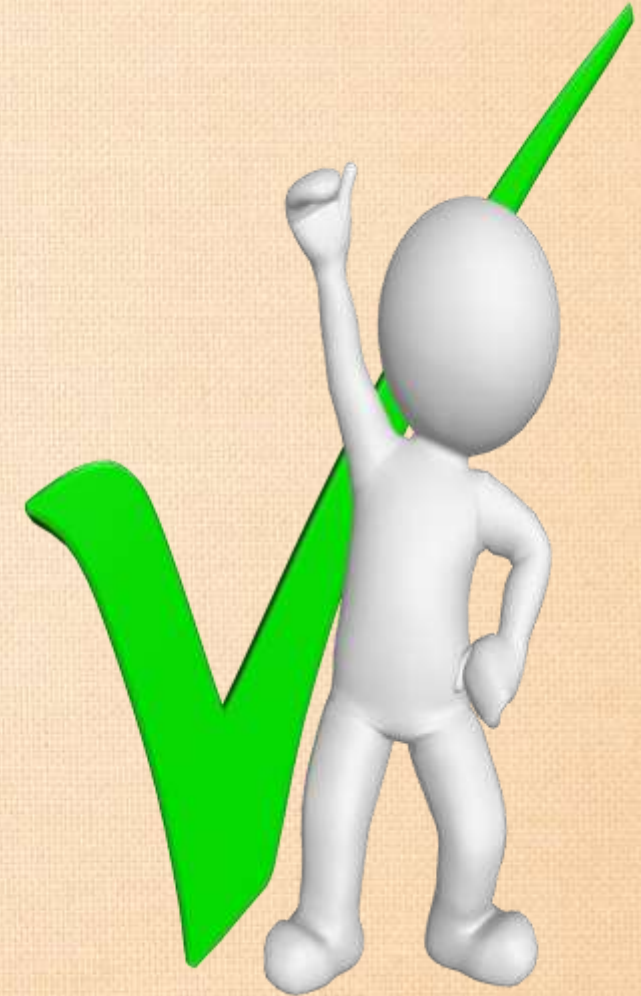
Як ви вважаєте, у чому проблема дівчинки? До яких наслідків призведе її небажання вчитися?

Умови ефективного навчання

Розглянемо умови, що роблять процес навчання ефективним

По-перше,

важливе бажати навчатися, ставитися до навчання як до щасливої можливості. Процес навчання неможливо передоручити комусь іншому. Треба розуміти, що це суто особиста справа.

По-друге,

треба розуміти, що всі вчаться по-різному. Навчання — це робота, що вимагає свідомих зусиль. Без цього нічого не навчишся.

По-третьє,

треба враховувати, що навчання тісно пов'язане з практикою. Наш мозок забуває те, чим ми довго не «користуємося», і, навпаки, ми добре запам'ятовуємо те, що пов'язане з нашою діяльністю. Чим тісніше досліджуваний матеріал пов'язаний з нашим життям, тим краще ми його засвоюємо. Нові знання мають бути пов'язаними із загальною системою засвоєних знань.

Підлітки
навчаються
активно, якщо:

- ❖ прагнуть зрозуміти матеріал
- ❖ намагаються пов'язати новий матеріал із відомим
- ❖ слухають пояснення вчителя уважно, зосереджено, не соромляться запитати про те, що не зрозуміли
- ❖ систематизують і обговорюють з друзями нову інформацію, складають власні запитання до тексту, тези, таблиці, карти пам'яті, виконують творчі завдання і проекти
- ❖ планують час самостійно, знають послідовність виконання завдань
- ❖ оцінюють самостійно, що вдалося і що не вдалося, аналізують ефективність власного навчання, прагнуть поліпшити результат
- ❖ не залишають запитань без відповідей, шукають додаткову інформацію
- ❖ зацікавлені у вивченні матеріалу
- ❖ застосовують знання на практиці

Види навчання

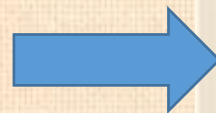

Підлітки
навчаються
пасивно, якщо:

- ❖ механічно заучують матеріал («зазубрюють»)
- ❖ сприймають кожну інформацію як нову, не пов'язуючи з попередніми знаннями
- ❖ неуважно слухають пояснення вчителя
- ❖ не вміють систематизувати інформацію, не застосовують прийоми ефективного запам'ятовування
- ❖ очікують пояснень і нагадувань учителя, що і як робити, — безініціативні
- ❖ не аналізують власних успіхів і невдач, не прагнуть поліпшити результат
- ❖ учать тільки обов'язковий матеріал, не цікавляться додатковою інформацією
- ❖ вважають, що вчитися нудно
- ❖ не намагаються використати знання в житті

ПІРАМІДА НАВЧАННЯ

АКТИВНЕ НАВЧАННЯ СПРИЯЄ:

- ❖ кращому засвоєнню знань;
- ❖ розвитку пам'яті та уваги;
- ❖ розвитку логічного і творчого мислення;
- ❖ формуванню критичного мислення;
- ❖ розвитку кмітливості;
- ❖ формуванню вміння дискутувати і відстоювати власну думку;
- ❖ самопізнанню та самооцінюванню;
- ❖ самостійності та відповідальності

Індивідуальні особливості сприйняття і навчання

за допомогою зору

візуальне сприйняття

за допомогою слуху

аудіальне сприйняття

за допомогою дотиків, відчуттів, рухів, діяльності

кінестетичне сприйняття

Типи й ознаки сприйняття інформації, стилі навчання

Ознаки сприйняття інформації	Тип сприйняття інформації	Стиль навчання
<p>Гарна зорова пам'ять. Насамперед людина сприймає яскравість образу, форму, розмір і колір, симетрію, фактуру тощо. Сприймає, засвоює і запам'ятовує нову інформацію краще, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ читає, спостерігає, розглядає ❖ нову інформацію записано ❖ інформацію подано у вигляді діаграм, графіків, таблиць, малюнків, відеозапису чи фільму ❖ читає новий матеріал у підручнику ❖ опрацьовуючи новий матеріал самостійно, складає короткі записи, схеми чи карти пам'яті, креслить, малює, заштриховує. <p>Часто вживає слова, пов'язані із зором, наприклад: дивитися, спостерігати, ясно, картина, уважний погляд, прозорий натяк, яскравий опис, блискучий, як бачите, стримані жести тощо</p>	Візуальний	Візуальний
<p>Гарна слухова пам'ять. Людина насамперед сприймає звуки, їхній тон, тембр, темп, гучність, ритм. Схильна до усного викладу матеріалу, слухає уважно, запам'ятовує майже дослівно. Висловлюється чітко й зрозуміло. Сприймає, засвоює і запам'ятовує нову інформацію краще, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ слухає пояснення чи розповідь ❖ промовляє вголос нові поняття ❖ обговорює нову інформацію, дискутує, ставить уточнювальні запитання ❖ використовує аудіоспілкування, аудіодоповіді, аудіолекції ❖ виконує вправи у групах. <p>Часто вживає слова, пов'язані зі слуховим сприйняттям, наприклад: відповідати, пояснювати, шум, глухий голос, холодний тон, розмова, чути, мовчазний, послухайте, обговорювати, тиша, голосно, мелодійно тощо</p>	Аудіальний	Аудіальний

Гарна тактильна, діяльнісна, «рухова» пам'ять. Людина більше орієнтується на власні відчуття і переживання, ніж на слух і зір. Насамперед на: дотики, тиск, тривалість дії, інтенсивність уваги, м'язову пам'ять. Добре розрізняє запахи й смаки. Сприймає і запам'ятовує нову інформацію краще, якщо:

- ❖ може доторкнутися до предмета, про який ідеться
- ❖ пов'язує нову інформацію з власними відчуттями чи досвідом
- ❖ рухається під час вивчення нового
- ❖ бере участь у практичних заняттях і лабораторних роботах, у ролевих іграх.

Часто вживає слова, що описують відчуття чи рух, наприклад: безпечний, вражаючий, схопити, нерухомий, м'який, теплий, дотик, пружний, гострий нюх, швидка реакція, рухатися, діяти тощо

Кінестетич-
ний

Кінестетич-
ний

Моделюйте — набувайте життєвих навичок

1. Визначте, який тип сприйняття інформації основний для вас. Для цього уявіть, наприклад, ліс чи море.

У якій послідовності ви це уявили? Побачили картинку, почули шелест листя чи плюскіт хвиль, відчули, як листя чи хвилі торкаються шкіри?

У якій послідовності ви це уявили, у такій послідовності ви й сприймаєте інформацію про навколишній світ.

2. Визначте власний стиль навчання.

- ❖ Проаналізуйте, чи сприяє він кращому засвоєнню матеріалу.
- ❖ Що варто вдосконалити? Як діятимете?
- ❖ Висновки презентуйте однокласникам.

Висновок

Щоб досягти успіху в житті, потрібно вчитися впродовж усього життя. Щоб навчання було успішним, слід володіти прийомами, які допоможуть краще засвоїти інформацію, учитися ефективно й активно. Навички активного навчання сприятимуть успішному застосовуванню в житті здобутих знань.

Людина отримує інформацію про навколишній світ за допомогою органів чуття. Від того, який канал сприйняття головний, визначають і основний стиль навчання: візуальний, аудіальний, кінестетичний. Щоб навчання було успішним, потрібно сформувати власний стиль навчання. Щоб краще сприймати й засвоювати нову інформацію, варто розвивати й застосовувати різні стилі.

Домашнє завдання

Виконайте тест за посиланням:

<https://naurok.com.ua/test/join?gamecode=4151050>

Результати надішліть у Human або на ел.адр.
zhannaandreeva95@ukr.net